

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ



جمعه های انتظار؛ وجوه مشترک منجی موعود در مذاهب اسلامی

عبدالله بن عمر می‌گوید: «مهدی (عج) کسی است که حضرت عیسی (ع) از آسمان بر او نازل می‌شود و پشت سر او نماز می‌خواند».

عبدالله بن عمر می‌گوید: «مهدی (عج) کسی است که حضرت عیسی (ع) از آسمان بر او نازل می‌شود و پشت سر او نماز می‌خواند».

به گزارش خبرنگار مهر، «عقیده به مهدویت و باور به ظهور و قیام مهدی موعود، به‌عنوان نجات‌دهنده عالم بشریت و اصلاح‌گر موعود، باور و اعتقادی است که براساس کتاب و سنت پدید آمده و همه مسلمانان پیشین و پسین، بر آن اتفاق نظر دارند. این باورداشت، به‌عنوان اندیشه اصیل اسلامی، بر پایه استوارترین دلایل عقلی و نقلی بنا نهاده شده و هیچ‌یک از مسلمانان-به جز عده‌ای اندک-به انکار و یا تردید آن نپرداخته است.»

«مهدویت، در فرهنگ اسلامی یعنی اعتقاد به نهضت حتمی یک رهبر آسمانی، از دودمان پاک نبوی، که پیش از پایان جهان، برای نجات آدمیان، و تجدید حیات مادی و معنوی آنان، به‌پا خاسته، بر پهنه‌ی زمین چیره می‌گردد. با ایجاد حکومت واحد جهانی، سراسر گیتی را در پرتو تعالیم عدل‌گستر اسلامی اداره می‌کند؛ و تباهی‌ها، نابرابری‌ها، بیدادگری‌ها و نابسامانی‌ها را ریشه‌کن می‌سازد.»

«کلیه فرق اسلامی در این عقیده باهم اتفاق نظر دارند، [از فرق انحرافی شیعه] و حتی فرقه ساخته شده «وهابیت» نیز آن را جزء عقاید قطعی و مسلم خود می‌دانند و به طور جدی از آن دفاع می‌نمایند، و معتقدند که: اعتقاد به ظهور حضرت مهدی علیه السلام بر هر مسلمانی واجب است، و جز افراد نادان و بی اطلاع و بدعت گزار، منکر آن نخواهند بود.»

به جهت کثرت اشتراکات، در این مقاله فقط به برخی وجوه اشتراک منجی موعود در باورداشت شیعه دوازده امامی و اهل سنت می‌پردازیم:

«شیعه معتقد است: دوازدهمین امام-که پس از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و اله عهده‌دار حفظ دین و نگهدارنده اسلام و مسلمین است-حضرت مهدی (عج)، فرزند امام حسن عسکری (ع) از فرزندان امام حسین علیه السلام است. به گفته پیامبر صلی الله علیه و اله، مهدی امام مسلمین به امر خدای متعال است. او همان منجی موعود در ادیان الهی (به خصوص اسلام) است و هرگونه تشکیک و تردید در آن، موجب بیرون رفتن از مذهب می‌گردد. شیعیان امامیه به اجماع بر امامت آن حضرت متفق‌اند و او را زنده و از انظار غایب می‌دانند. به نظر آنان، هرگاه حکمت الهی اقتضا کند، او ظهور کرده، خلافت و امامت جهان را در «عصر ظهور» به دست خواهد گرفت.»

سویدی [از علمای اهل سنت] نیز می‌گوید: «آنچه علما بر آن اتفاق نظر دارند، این است که مهدی آن کسی است که در آخر الزمان قیام می‌فرماید و زمین را از عدل و داد پر می‌کند و احادیث راجع به مهدی (عج) و ظهور او بسیار است.» عبدالله بن عمر می‌گوید: «مهدی علیه السلام کسی است که حضرت عیسی علیه السلام از آسمان بر او نازل می‌شود و پشت سر او نماز می‌خواند».

در منابع شیعی از رسول خدا صلی الله علیه و اله نقل شده که فرموده است: «امام، با حضرت عیسی (ع) دور هم می‌آیند؛ پس هنگام نماز فرامی‌رسد. حضرت مهدی (عج) به عیسی علیه السلام می‌گوید: نه، شما برای امامت نماز، شایسته‌ترید. آن‌گاه عیسی علیه السلام، به آن حضرت اقتدا کرده، نماز را پشت سر او می‌خواند.»

عثمان بن عفان می‌گوید: «از رسول خدا صلی الله علیه و اله وسلم شنیدم که می‌فرمود: امامان بعد از من دوازده نفرند که نه نفر آنها از فرزندان حسین علیه السلام هستند. و مهدی این امت از ما - اهل بیت است. هر کس که بعد از من به آنها تمسک جوید، به ریسمان الهی تمسک جسته، و هر کس از آنها دوری گزیند، از خدای تعالی دوری گزیده است.»

امام حسن عسکری (ع) از آباء بزرگوارشان از رسول خدا روایت نموده: «... علی بن ابی طالب پس از من امام شما و جانشین من بر شماست و آنگاه که او درگذرد فرزندان حسن امام شما پس از او و جانشین من بر شماست، و چون درگذرد فرزندان حسین

امام شما پس از اوست و جانشین من بر شماست، سپس نه تن از فرزندان حسین یکی پس از دیگری ائمه شما و خلفای شما بر شما هستند و نهمین آنها قائم امت من است که زمین را از عدل و داد آکنده سازد همچنان که پر از جور و ظلم شده باشد، ایشان را دوست نمی دارد مگر کسی که ولادتش پاکیزه باشد و کینه آنها را به دل نمی گیرد مگر کسی که ولادتش ناپاک باشد، و با ایشان موالات نکنند مگر مؤمن و معادات نکنند مگر کافر، کسی که یکی از آنان را انکار کند مرا انکار کرده است و کسی که مرا انکار کند خدا را انکار کرده است و هر کس از روی عناد با یکی از ایشان مخالفت ورزد با من مخالفت کرده است و کسی که با من مخالفت کند با خدای تعالی مخالفت ورزیده است....»

احمد حنبل، در کتاب «مسند» خود، از پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله وسلم نقل می کند که فرمود: «شما را به ظهور مهدی علیه السلام بشارت می دهم، او در میان امت من برانگیخته می شود، ظهور وی پس از اختلاف زیاد و تزلزل و عدم امنیت خواهد بود. پس از ظهور، زمین را پر از عدل و داد می کند، همان گونه که پر از ظلم و جور شده است. ساکنان آسمانها و زمین از او راضی می شوند، و اموال را به طور صحیح تقسیم می کند.

مردی پرسید: معنی صحیح چیست؟ فرمود: مال را به طور مساوی در میان مردم تقسیم می نماید. سپس فرمود: خداوند دل های پیروان محمد صلی الله علیه وآله وسلم را پر از بی نیازی می کند، و عدالت مهدی علیه السلام همه جا را فرا می گیرد، تا آنجا که دستور می دهد کسی با صدای بلند اعلام کند: هر کس نیاز مالی دارد برخیزد. هیچ کس اظهار نیاز نمی نماید جز یک نفر.

امام دستور می دهد نزد خزینه دار برود و به او بگوید: مهدی علیه السلام به تو فرمان می دهد که مالی در اختیار من قرار دهی. خزینه دار می گوید: بگير، و دامن او را پر می کند. چون در اختیار او قرار می گیرد پشیمان می شود که چرا آزمند و حریص شده است. لذا مال را بر می گرداند، ولی خزینه دار نمی پذیرد و می گوید: ما آنچه را که بخشیدیم پس نمی گیریم.»

امام باقر علیه السلام: [امام مهدی (عج)] در سال دو بار به مردم مال ببخشد و در ماه دوبار امور معیشت بدانان دهد... تا نیازمندی به زکات باقی نماند و صاحبان زکات، زکاتشان را نزد محتاجان آورند، و ایشان نپذیرند. پس آنان زکات خویش در کیسه هایی نهند و در اطراف خانه ها بگردند (برای دستیابی به محتاجی)، و مردم بیرون آیند و گویند: ما را نیازی به پول شما نیست. . . پس دست به بخشش گشاید، چنانکه تا آن روز کسی آن چنان بخشش اموال نکرده باشد.»

ابن ماجه در کتاب «سنن» خود، فصل «ابواب الفتن»، باب خروج المهدی علیه السلام از قول علی بن ابی طالب علیهما السلام آورده است که رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمود: «مهدی از ما اهل بیت است، و خداوند یک شبه او را آماده قیام می کند.»

امیر المؤمنین علیه السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم روایت کرده که فرمودند: «مهدی از ما اهل بیت است و خداوند کار او را یک شبه اصلاح کند. و در روایت دیگر آمده است که خداوند او را یک شبه اصلاح کند.»

ابو عیسی محمد بن عیسی بن سوره ترمذی، در کتاب «الجامع الصحیح» معروف به «سنن ترمذی» از عبدالله بن عمر از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم نقل می کند که فرمود: «دنیا به آخر نمی رسد، تا این که مردی از اهل بیت من عرب را مالک شود او همانم من است.»

ابو داوود سیستانی در کتاب «سنن» خود - که یکی از کتب «صحاح ششگانه» است - از ابی الطفیل از علی علیه السلام نقل می کند که رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود: «اگر از عمر دنیا جز یک روز باقی نماند، خداوند مردی از اهل بیت مرا بر انگیزد تا زمین را پر از عدل و داد کند بعد از آن که پر از ظلم و ستم شده باشد.» و در منابع شیعی از وجود مبارک رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده است که حضرت فرمودند: «اگر از عمر دنیا فقط یک روز باقی بماند، خداوند تبارک و تعالی همان روز را آن قدر طولانی می کند، تا این که مردی از فرزندان من قیام کرده و زمین را همچنان که پر از ظلم و تبعیض شده، مملو از عدل و قسط می کند.»

ابن ماجه در «سنن» خود آورده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود: «ما اهل بیتی هستیم که خداوند به جای این دنیا، آخرت را برای ما برگزیده است. همانا اهل بیتم پس از من دچار آوارگی، سختی و گرفتاری خواهند گردید، تا این که گروهی از مشرق برخیزند که با خود پرچم های سیاه دارند، آنها حق (و یا خیر) رامی طلبند که به آنها داده نمی شود، پس می جنگند و پیروز می شوند و هرچه بخواهند به آنها داده می شود ولی آنها نمی پذیرند - و زیر بار نمی روند - تا این که حکومت را به دست مردی از اهل بیتم بسپارند که جهان را پر از عدل و داد خواهد کرد پس از آن که پر از ظلم و ستم شده باشد. پس هر که آن زمان را دریابد به سوی آنان بشتابد، هر چند چهار دست و پا بر روی برف و یا یخ به سوی آنان برود.»

در منابع شیعه، این حدیث را سید بن طاووس در کتاب ملاحم و فتن ص ۳۰ و ۱۱۷ و مجلسی در بحار ج ۵۱ ص ۸۳ از اربعین

حافظ ابو نعیم، روایت بیست و هفتم، مربوط به آمدن حضرت مهدی(ع) از ناحیه مشرق و مشابه این را در بحار ج ۵۲ ص ۲۴۳ از امام باقر(ع) روایت کرده است که فرمود: «گوئیا می بینم گروهی از مشرق زمین خروج می نمایند و طالب حق اند اما آنها را اجابت نمی کنند، مجدداً برخواسته هاشان تأکید دارند، اما مخالفان نمی پذیرند وقتی چنین وضعی را مشاهده می کنند شمشیرها را بدوش کشیده در مقابل دشمن می ایستند اینجاست که پاسخ مثبت می گیرند اما این بار، خودشان نمی پذیرند تا اینکه همگی قیام می کنند.. و درفش هدایت را جز به دست توانای صاحب شما(حضرت مهدی(ع)) به کسی دیگر نمی سپرند، کشته های آنان شهید محسوب می شوند. اما اگر من آن زمان را درک می کردم، خویشان را برای یاری صاحب این امر نگه می داشتم.»